

ข้อมูลชุมชนจ็อกจอกสามัคคี

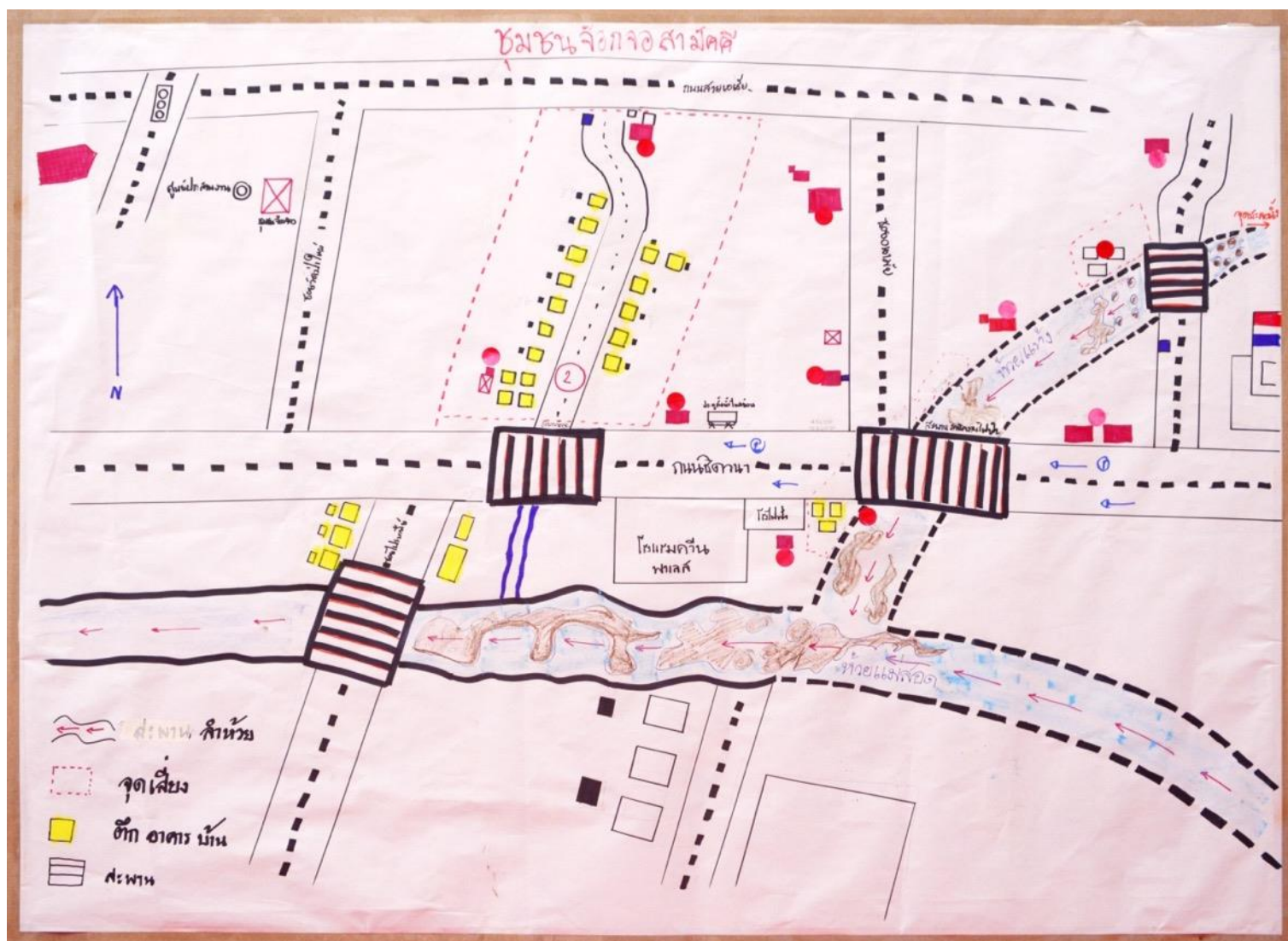
เทศบาลตำบลแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ที่ตั้งอาณาเขต

ทิศเหนือ ติดถนนแม่สอด-ตาก (สายเอเชีย)
 ทิศใต้ ติดถนนอินทรี
 ทิศตะวันออก ติดกับชุมชนมณีไพรสณฑ์
 ทิศตะวันตก ติดกับชุมชนชุมพลพัฒนา

ครัวเรือนประชากร

ชุมชนจ็อกจอกมีจำนวนครัวเรือน 622 ครัวเรือน
 ประชากร 1,000 คน
 แยกเป็นชาย 481 คน หญิง 519 คน

รูป 1 แผนวาดแสดงที่ตั้งชุมชนจ็อกจอสวมคคี

กายภาพพื้นที่

กายภาพพื้นที่บริเวณที่ตั้งชุมชนจ็อกจอมีสภาพเป็นแอ่งกระทะ เป็นพื้นที่รับน้ำจากลำห้วยแม่สอดและห้วยแห่งความสูงพื้นที่ทำแนวตะวันออก-ตะวันตก และทิศเหนือจากทางหลวงแม่สอดตาก ลาดต่ำลงด้านทิศใต้ได้ จุดสูงสุดอยู่บริเวณสะพานดำจากนั้นค่อยต่ำลงสู่ลำห้วยแม่สอด จุดต่ำสุดอยู่กลางชุมชนมีสภาพเป็นแอ่งโดยเฉพาะซอยจ็อกจอ จากสัณฐานพื้นที่ลักษณะนี้ทำให้เกิดน้ำท่วมขังได้ทุกปีที่ฝนตกหนัก

ระบบน้ำชุมชนจ็อกจอก

ระบบน้ำของชุมชนจ็อกจอกสามัคคีประกอบด้วย 3 ระบบหลักๆ คือ

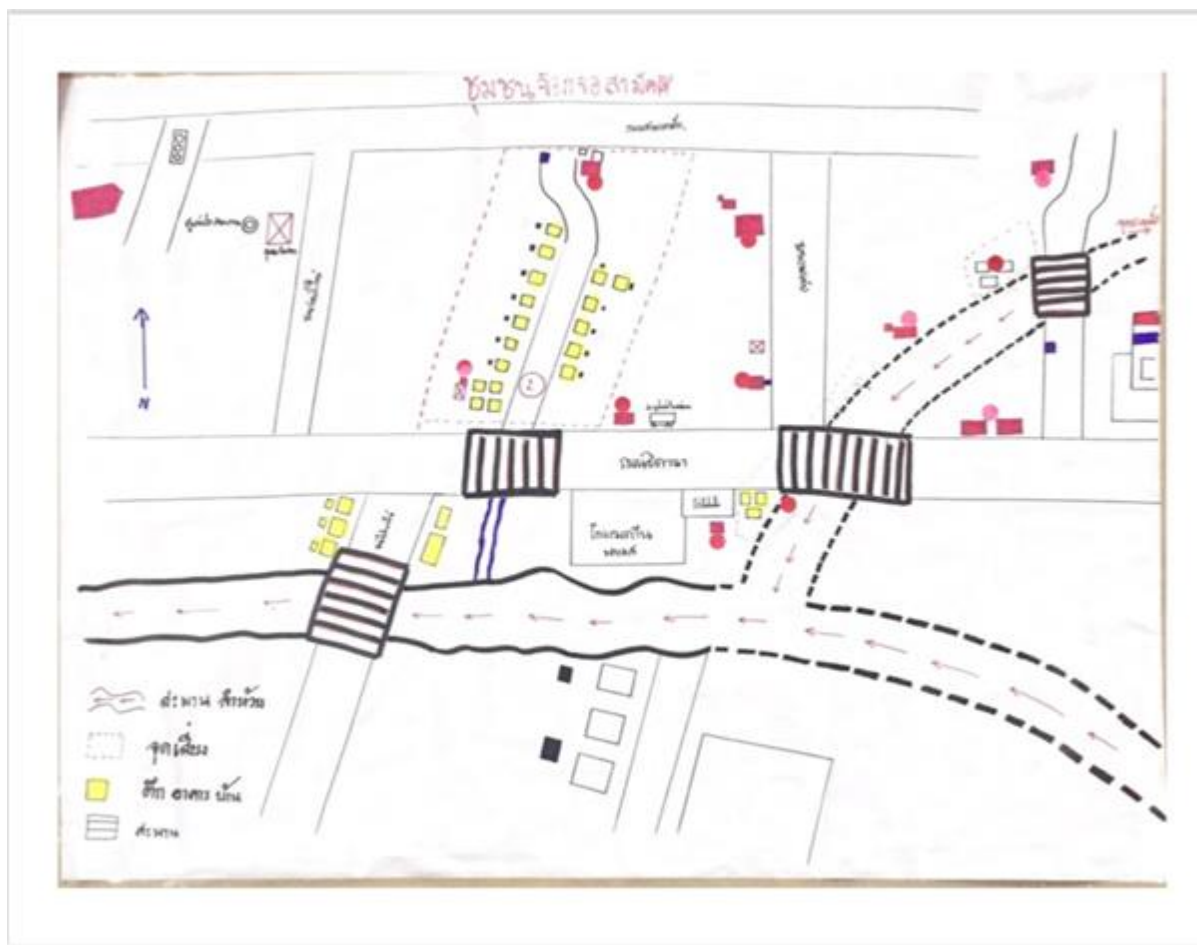
- 1) น้ำไหลเข้ามาจากชุมชนบ้านเหนือ สันตันปิน ปู่แดง มณีไพรสณฑ์ และไหลลงลำห้วยแห้งและแม่สวด
- 2) เป็นพื้นที่รับน้ำจากลำห้วยแห้งด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือไหลลงทิศตะวันตกเฉียงใต้แล้วบรรจบกับลำห้วยแม่สวดบริเวณสะพานหน้าสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแม่สวด
- 3) ลำห้วยแม่สวด รับน้ำต่อเนื่องจากลำห้วยเขตชุมชนมณีไพรสณฑ์ผ่านด้านทิศใต้ชุมชนและผ่านไปยังชุมชนชุมพลพัฒนา ลำห้วยแม่สวดในเขตชุมชนจ็อกจอกมีประตูผันน้ำอยู่ 1 จุดอีกด้วย คือ ประตูผันน้ำในซอยหน้าศาลเจ้า
- 4) น้ำท่าจากน้ำฝนที่ไหลจากทางหลวงสายแม่สวด-ตาก ผ่านเข้าชุมชนบริเวณซอยวัดป่า (ซอยที่ตั้งที่ทำการชุมชน)

ทางน้ำที่เป็นลำห้วยทั้งสองแห่งในปัจจุบันมีสภาพกรือมีวัชพืชน้ำจำพวกผักตบชวา หนุ่ย ขยะ และดินเลน ขึ้นตลอดลำห้วยทำให้ดินเนินระบายน้ำไม่สะดวก ประกอบกับระบบท่อระบายที่ถูกสร้างมาแล้วเป็นเวลานานอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำและแนวถนนสร้างใหม่ทำให้เมื่อน้ำหลากในชุมชนไม่สามารถระบายออกไปได้ พื้นที่สำคัญที่เป็นปัญหาดังกล่าวของชุมชนมีดังต่อไปนี้

1.) จุดเสี่ยงและสภาพปัญหา

- 2.) บริเวณสะพานดำ – วัดเชิงสะพานหน้าสำนักงานการไฟฟ้าอำเภอแม่สวด ปัจจุบันไม่มีพนังกั้นน้ำและมีสิ่งกีดขวางทางน้ำ
- 3.) เชิงสะพานหน้าซอยจ็อกจอก เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำที่สุด มีท่อระบายน้ำด้านขวาของถนนด้านเดียวและอยู่ต่ำกว่าแนวถนนไม่เพียงพอต่อการระบายน้ำทำให้น้ำไหลย้อนกลับมาท่วมชุมชน
- 4.) ซอยหน้าทำการไปรษณีย์อำเภอแม่สวด ถนนอยู่ในระดับต่ำน้ำท่วมขังง่าย และท่อระบายน้ำมีขนาดเล็กทำให้ระบายน้ำออกไม่ทันและเกิดน้ำท่วมชุมชน
- 5.) ประตูผันน้ำซอยหน้าศาลเจ้า มีขยะ ดินเลนและสิ่งกีดขวางบริเวณหน้าประตู ทำให้น้ำไหลผ่านไม่ได้ ประตูผันน้ำจึงกลายเป็นผนังกั้นน้ำไหลออกจากชุมชนทำให้น้ำเอ่อขึ้นท่วมชุมชน
- 6.) ผนังกั้นน้ำที่ก่อสร้างไม่แล้วเสร็จ (พื้นหลอ) บริเวณหลังวัดมณีไพรสณฑ์ทำให้น้ำไหลย้อนกลับมาท่วมชุมชน

จากสภาวะการณดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดน้ำท่วมในเขตชุมชนจ็อกจอกสามัคคีมาจาก 4 สาเหตุหลักๆได้แก่ 1.)สภาพภาพพื้นที่ของชุมชนเป็นแอ่งกระทะเอื้อต่อการถูกน้ำท่วมขัง 2.)ลำห้วยแม่สวด และห้วยแห้งมีสภาพไม่เอื้อต่อการระบายน้ำ มีวัชพืชน้ำและสิ่งกีดขวางทางน้ำกระจายอยู่ตลอดทั้งลำห้วย 3.)ท่อระบายน้ำในเขตชุมชนวางอยู่ในระดับต่ำเกินกว่าจะระบายน้ำน้ำ มีขนาดเล็ก และมีไม่เพียงพอต่อการระบายน้ำออกจากชุมชน และ 4.)ประตูผันน้ำไม่สามารถทำงานได้ แต่กลายเป็นผนังกั้นน้ำไหลออกจากชุมชนทำให้น้ำไหลย้อนกลับมาท่วมพื้นที่ชุมชน

รูป 2 แผนวาดแสดงทิศทางน้ำและจุดเสี่ยงในเขตชุมชนจ็อกจอสำคคี

สภาวะน้ำท่วมและผลกระทบของชุมชนจ็อกจอสำคคี

จากจุดเสี่ยงและสภาพปัญหาที่กล่าวมาแล้วเมื่อเกิดน้ำท่วมจึงทำให้ชุมชนจ็อกจอสำคคีได้รับผลกระทบค่อนข้างรุนแรงกว่าชุมชนอื่นๆ อีกทั้งน้ำหนุ่นระบายลงมาจากชุมชนมณีไพรสณฑ์ เพื่อระบายน้ำออกสู่ลำห้วยแม่สอด เนื่องจากพื้นที่เป็นทุ่งต่ำแอ่งน้ำ โดยระยะเวลาน้ำท่วมขังในชุมชนจะอยู่ระหว่าง 2-4 วัน ระดับการท่วมต่ำสุด 1 เมตร สูงสุด 2 เมตร และครัวเรือนในชุมชนได้รับผลกระทบจำนวน 45 ครัวเรือน มีทรัพย์สินเสียหายเนื่องจากขนย้ายไม่ทันเป็นจำนวนมาก ที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือเยียวยาแต่ยังไม่เหมาะสมกับระดับความเสียหาย คือ การฟื้นฟูชุมชนและการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบหน่วยงานสามารถช่วยเหลือได้เพียงร้อยละ 10 ของความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น ประกอบกับจากชุดประสบการณ์ที่ผ่านมาการช่วยเหลือจากภายนอกได้แก่ อาหารและเวชภัณฑ์ ไม่สามารถกระทำได้อย่างทันเวลาไม่ทั่วถึง และไม่ถูกจุด เนื่องจากไม่มีการเตรียมการล่วงหน้าอีกด้วย

6. ศักยภาพชุมชน

- 1) มีคณะกรรมการชุมชน จำนวน 9 คน ที่พร้อมรับมือน้ำท่วม (ตามเอกสารแนบท้ายบท)
- 2) มี อสม. จำนวน 9 คนที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง (ตามเอกสารแนบท้ายบท)
- 3) มีระบบเสียงตามสาย 10 จุด สำหรับเตือนภัยน้ำท่วม

- 4) การเตือนภัยน้ำท่วมสามารถเชื่อมโยงกับวิทยุในเครือข่ายเทศบาลได้
- 5) มีพื้นที่จ่อทรยนต์ 2 จุด คือ บริเวณทางหลวงสายแม่สอด-ตาก (เอเชีย) , ซอยจ๊อกจอก (คัน)
 - a. พื้นที่ปลอดภัย
 - b. คนทำงาน / กรรมการชุมชน
 - c. เครื่องมือ / อุปกรณ์

ผลกระทบต่อชุมชน

- 1) จำนวนครัวเรือน 45 ครัวเรือน
- 2) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ 145 คน (คนไทย)
- 3) ทรัพย์สินโดยประมาณ ทรยนต์ 20 คัน, มอเตอร์ไซด์ 50 คัน, สามล้อ 5 คัน

7. ข้อเสนอของชุมชน

- 1) เสนอให้ทำการขุดลอกลำห้วยแห้งและลำห้วยแม่สอดตลอดสายในเขตชุมชนโดยใช้เครื่องจักรกล
- 2) เสนอให้รื้อระบบท่อระบายน้ำเดิมทั้งหมดในชุมชนแล้ววางระบบท่อใหม่บริเวณที่นำเสนอในจุดเสี่ยงและจุดเกิดน้ำท่วม
- 3) ทำประตูน้ำ เปลี่ยนประตูปิดเปิด เดิมบางและสั้น

8. กลุ่มเสี่ยง

กลุ่มเสี่ยงของชุมชนจ๊อกจอกสามัคคี ประกอบด้วย ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และเด็ก ดังตารางต่อไปนี้

9. อาสาสมัครภัยพิบัติ